

GEZAMENLIJKE INTERNATIONALE STRATEGIE

- * Versterk de internationale concurrentiekracht van Nederland door met ISO partners gezamenlijk een optimale positionering te creëren voor aantrekken en behouden van internationaal talent.
- * Twee sporen:
 1. Positionering van Nederland als aantrekkelijk en relevant land voor internationaal talent
 - Het optimaal benutten en versterken van de infrastructuur en netwerken in Nederland
 - Gezamenlijke branding en promotie
 2. Promoten van NL kennis en bedrijven in het buitenland
 - Behoud strategische functionaliteiten van de sluitende NESO-kantoren
 - Behoud netwerken en kennis van internationaal alumni-netwerk
 - Creëer samenhang met en tussen andere bestaande instrumenten en netwerken (missies, diplomatieke posten en programma's, netwerken van bedrijven zoals NLiB opzet, etc.).

POSITIONEREN VAN NL ALS AANTREKKELIJK EN RELEVANT LAND VOOR INTERNATIONAAL TALENT

Strategie gericht op:

1. Internationale kenniswerkers
 2. Ondernemend talent
 3. Internationale studenten, m.n. in het kader van tekortsectoren
- Aanpak en strategie verschilt
 - Talent Coalition bundelt krachten
 - De ISO-NL partners hebben hierbij verschillende rollen. Doel is om deze nauwer met elkaar te verbinden.
 - Bestaande initiatieven van ISO-NL partijen met name gericht op 1 en 2, regie ten aanzien van 3. aantrekken studenten is gering en die regiefunctie is niet vertegenwoordigd in ISO NL (ligt bij OCW).

PROMOTEN VAN NL KENNIS EN BEDRIJVEN IN HET BUITENLAND

- * Ambitie voor de langere termijn: brede gezamenlijke inzet op triple helix, talentstrategie, kennisstrategie m.b.t. internationale studenten, internationale kenniswerkers en ondernemend talent.
- * Directe aanleiding: OCW zet subsidie stop aan internationale alumni netwerken.
- * Alumni-netwerk is één van de instrumenten voor versterking strategische (triple helix) samenwerking.
- * Gezamenlijk optrekken is nu urgent anders dreigt dit netwerk te verdwijnen.

DIRECTE AANLEIDING: ALUMNI-NETWERK

- Urgent: er is nieuw eigenaarschap nodig voor Holland Alumni Netwerk
- Holland Alumni Netwerk economisch en diplomatiek relevant en draagt bij aan concurrentievermogen NL:
 - Netwerk van Nederlandse ambassadeurs in het buitenland
 - Netwerk om talent in Nederland te houden
 - Netwerk om in te zetten op kennisdiplomatie
 - Alumni als brug met het bedrijfsleven: talent inzetten voor Nederlandse bedrijven
- Urgentie vereist in beslissing over eigenaarschap en landingsplek van het alumni netwerk anders dreigt kennis en netwerk verloren te gaan.
- Alumni netwerk is een van de concrete instrumenten voor triple helix samenwerking en NL branding in het buitenland en zou deel uit moeten maken van een bredere samenwerkingsstrategie in het buitenland.

AMBITIE BREDERE INTERNATIONALE SAMENWERKING

- * Ook op andere terreinen gaan we sterker en strategischer samenwerken (triple helix, traject kenniswerkers, talentenstrategie)
- * Daarbij zo veel mogelijk aansluiten bij bestaande initiatieven. Naast het alumni netwerk zijn dat bv:
 - * Orange Knowledge Programma / overige diplomatieke instrumenten (BZ)
 - * Netwerken Innovatie Attachés en Onderwijs attachés
 - * Netwerken van NLinBusiness en Techleap
- * Voorgesteld platform om deze samenwerking verder vorm te geven (internationale kenniswerkers en ondernemend talent): NL Talent Coalition*
- * Aandachtspunt: koppeling met coördinatie instroom internationale studenten- talentstrategie OCW.

* Brainport Eindhoven, Economic Board Zuid Holland, IN Amsterdam, International Welcome Centre North (IWCN), Economic Board Utrecht, Ministerie EZK met support van VSNU, Nuffic, NFIA en TechLeap.

STAPPENPLAN BREDERE SAMENWERKING

1. Versterken Talent Coalition

- Is nu informele samenwerking. ISO NL Ambities worden geholpen door versterking TC

- * met draagvlak, initiatief, commitment van de leden
- * Visie op *hele* keten van talent
- * Nauwere samenwerking of afstemming met OCW (talentstrategie in relatie tot tekortsectoren)

2. Selectie landen/ steden die het meest kansrijk om inspanningen te versterken.

3. Ontwikkelen model voor triple helix samenwerking (Zwitsers model, Duits model, ...)

Toelichting voortgang portefeuille Internationalisering Regio's**Agendapunt 2 ISO NL vergadering 14 oktober 2020**

Vanuit portefeuillehouders is gewerkt aan strategische adviezen 2020 waarbij aandacht voor inzet, resultaten en samenwerking. Gevraagd is om bespreking van verdere prioriteiten in kader COVID-19.

Algemeen beeld over voortgang: verbreding van het 'gesprek' over internationalisering tussen portefeuilles, rijk-regio en publiek-privaat enerzijds en verdieping van samenwerking binnen portefeuille anderzijds.

Via ISO NL is vanuit de portefeuille Internationalisering Regio actief aansluiting gemaakt met NL Branding en is de nationale brandingstrategie geladen met regionale 'verhalen' en proposities. Ook op het gebied van aantrekken en behoud van internationaal talent en startups/scale-ups is samengewerkt met andere portefeuilles. Zo vindt afstemming plaats over kennisdelen, het optimaliseren van missies (inkomende/uitgaande) en het versterken van het lerend vermogen rondom digitale/virtuele missies.

Binnen de portefeuille Internationalisering Regio is gestuurd op consistente en proactieve marktbewerking via (op land/thema gebaseerde) meerjarige programmatische aanpak waarbij Rijk en regio de krachten bundelen. De regionale inbreng versterkt de link tussen inkomende en uitgaande missies en vergroot het economisch rendement van inkomende missies. De basis voor inkomende en uitgaande missies is een goede en eenduidige informatiepositie over de regionale economische focusgebieden en thema's (proposities). Daarom is vanuit de portefeuille regio ingezet op het opbouwen van business intelligence o.a. via specifieke CBS data per regio. Hierdoor komt regionale diversiteit beter uit de verf en is spreiding van inkomende missies mogelijk, zodat missies 'beter landen'. Het China Contactpunt dat vanuit deze visie door RVO i.s.m. regionale partners is ingericht geeft daaraan concreet vorm en inhoud. Het aangenomen amendement van Tweede Kamerleden Amhaouch en Weverling draagt bij aan de regionale informatiepositie en ondersteunt MKB bedrijven bij internationalisering. Regionale ontwikkelingsmaatschappijen en grote steden verenigd in Trade and Innovate NL voeren het amendement uit en dienen MKB bedrijven niet alleen concreet van advies, maar dragen op deze wijze ook bij aan informatie op ten behoeve van sturing op handels- en innovatie bevordering. Met de portefeuille Internationalisering MKB vindt actief afstemming plaats om deze business intelligence te combineren en te verrijken.

Covid-19

De Covid-19 pandemie en de daaruit voortvloeiende maatregelen hebben enorme impact op internationale handel, innovatiesamenwerking en investeringen. Covid-19 heeft geleid tot een acute versnelling in de publiek-private samenwerking op het gebied van internationalisering; via het NIO is adequaat toegewerkt naar een Covid-19 agenda dat een handelingskader biedt dat aansluit bij de ambities zoals verwoord voor deze portefeuille/in ISO NL. Alle regio's werken hard mee aan de uitrol van de Actieagenda. Zij werken aan de uitvoering die een meer nationaal (COL, Corona rebuild) karakter hebben en die gericht zijn op interationalisering (CIRP, meerjarige programmering snel aanpassen naar digitaal, aanreiken van via RVO actuele informatie over de verschillende markten en concreet helpen van regionaal MKB, overigens met name al exporterende bedrijven).

De portefeuille vestigingsklimaat (en acquisitie) is opgenomen in de OGSM van het ISO NL door: *“Uitmunten vestigingsklimaat als randvoorwaarde voor internationaal ondernemen en voor acquisitie van buitenlandse bedrijven die het Nederlandse ecosysteem en waardeketens versterken.”*

Wat ga je doen?

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat is een belangrijke randvoorwaarde voor bedrijven om internationaal concurrerend te zijn en tevens om buitenlandse bedrijven aan te trekken. Vanuit deze portefeuille wordt de vinger aan de pols gehouden over hoe het vestigingsklimaat zich ontwikkelt en waar mogelijk kan worden verbeterd. De plaats van Nederland op de *Global Competitiveness Index* van het *World Economic Forum* is hierbij een belangrijke indicator.

Dat het vestigingsklimaat in het algemeen zeer aantrekkelijk is blijkt wel uit het record aantal buitenlandse bedrijven dat in 2019 door het Invest in Holland netwerk - bestaande uit de nationale NFIA en haar regionale acquisitiepartners - is aangetrokken. In 2019 ondersteunde zij 397 buitenlandse bedrijven bij hun investering in Nederland. Met deze projecten zijn naar verwachting 14.000 banen en een investeringsbedrag van €4,3 miljard gemoeid. In een nieuwe Invest in Holland strategie 2020 - 2025 zijn de ambities vastgelegd om vanaf 2020 nog sterker te focussen op het aantrekken van juist die bedrijven die bijdragen aan de versterking van innovatie-ecosystemen en de verduurzaming en digitalisering van onze economie. Deze acquisitie kan alleen succesvol zijn met een bijbehorend vestigingsklimaat dat aantrekkelijk blijft voor deze buitenlandse investeringen. Zie ook de Tweede Kamer brief van de Minister van Economische Zaken en Klimaat, mede namens de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkeling Samenwerking, van 17 april jl.¹

Hoe ga je dat doen?

De ontwikkeling van het vestigingsklimaat wordt gemonitord via de publiek-private werkgroep vestigingsklimaat. Deze werkgroep, 5.1.2e, komt twee keer per jaar bijeen. Uit deze werkgroep komen verschillende aandachtspunten naar voren, zowel van politieke als praktische aard. Bij de politieke punten heeft de werkgroep een signaalfunctie. De twee belangrijkste daar zijn krapte op de arbeidsmarkt en (de voorspelbaarheid van) het fiscale stelsel. Recente aandachtspunten zijn de stikstofproblematiek en het tekort aan netcapaciteit. Praktische (apolitieke) punten kan de werkgroep zelf oppakken. De drie belangrijkste zijn op dit moment beschikbaarheid van Engelstalige informatie voor buitenlandse bedrijven, capaciteit internationale scholen en het openen van een bankrekening. Later dit jaar wordt een onderzoek gedaan naar welke specifieke elementen in ons vestigingsklimaat verder nodig zijn opdat bedrijven die bijdragen aan versterking van innovatie ecosystemen en de verduurzaming en digitalisering van onze economie zich in Nederland vestigen. Dit onderzoek wordt uiterlijk begin 2021 afgerond en dient onder andere als input voor de formatie van een volgend kabinet.

Voor de uitvoering van de Invest in Holland strategie wordt gewerkt met focus teams: kleine wendbare coalities van partners met een gedeelde interesse in de betreffende niche. Het huidige *Life Sciences Health*-team en *Digital Gateway to Europe(ICT)*-team zijn voorbeelden van hoe dit in de praktijk al werkt. Deze focus teams bouwen aan een relevant netwerk in hun focusgebied,

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/17/kamerbrief-over-naar-meer-focus-in-de-acquisitie-van-buitenlandse-bedrijven>

doen aan targetidentificatie en gerichte acquisitie, maken concrete proposities en vergaren inzicht in verbeterpunten voor het Nederlandse vestigingsklimaat. De Corona crisis heeft kwetsbaarheden in de mondiale waardeketens blootgelegd, bijvoorbeeld in de Life Sciences Health-sector. De roep om robuuste supply-chains dichterbij huis, biedt ook acquisitiekansen. Het Invest in Holland bekijkt hoe hierop in te springen.

Wat heb je van de andere portefeuilles nodig?

Alle portefeuillehouders kunnen enerzijds helpen door het vroegtijdig signaleren van relevante ontwikkeling in het vestigingsklimaat, en anderzijds door te helpen bij het verbeteren van factoren van het vestigingsklimaat. Bij dit laatste vooral speciale aandacht voor de beschikbaarheid van talent. Hier ligt een sterke relatie met de portefeuille Kennis en Talent.

De nieuwe Invest in Holland strategie is een goed voorbeeld van de samenwerking Rijk-Regio. Hier ligt dus een sterke link met de portefeuille Regionale internationalisering. Daarbij vooral van belang dat ook de regionale acquisitieorganisaties goed geëquipeerd zijn om de nieuwe strategie uit te voeren. Als gevolg van Corona heeft het Invest in Holland netwerk zich de afgelopen maanden vooral gericht op het bezoeken en ondersteunen van de reeds in Nederland gevestigde buitenlandse bedrijven. Inzet daarbij is het behoud van deze activiteiten voor Nederland in economisch moeilijker tijden en het ophalen van signalen over het vestigingsklimaat. Specifieke knelpunten - bijvoorbeeld dat de NOW regeling in eerste instantie niet beschikbaar was voor bedrijven met een buitenlands bankrekeningnummer - zijn opgepakt en waar mogelijk opgelost. Het netwerk blijft hier de komende periode op inzetten.

We hadden gehoopt dat na de zomer de grootste Corona drukte achter ons zou liggen en we gestart zouden zijn met de verschillende focus teams. We bezien hoe de verschillende portefeuilles nu kunnen bijdragen aan dit werk. Drie voorbeelden die ik nu al zie:

- 1) De focus op het aantrekken van bedrijven die het Nederlandse innovatie-ecosysteem versterken, vraagt om een duidelijke link met de portefeuille Kennis en Talent. Daarom start EZK aan de Amerikaanse Oostkust met een duo van medewerkers van de NFIA en het IA die zich richten op het aantrekken van innovatieve Life Science en Health bedrijven.
- 2) Als onderdeel van de Invest in Holland strategie wordt in samenwerking met Techleap een pilot gestart voor het aantrekken van Venture Capitalist fondsen, en in hun kielzog mogelijk ook portfoliobedrijven, om het Nederlandse startup ecosysteem verder te versterken.
- 3) Wij kunnen samen bezien hoe het interesseren van buitenlandse bedrijven voor investeringen in Nederland, zeker in de focusgebieden, systematisch en beter kan worden meegenomen in de economische missies (uitgaand en inkomend).

Bijdrage Kamerbrief 2 jaar na de Handelsagenda - ISO NL
Portefeuille 'positionering en branding', 5.1.2e

Het afgelopen jaar zijn er grote stappen gezet op het gebied van positionering en branding. “Om alle redenen denkbaar, is het hoogste tijd ons bijzondere land veel duidelijker in de wereld neer te zetten. Niet ideologisch en niet megalomaan, maar helder en krachtig”, aldus 5.1.2e van Studio Dunbar.

Op 11 november 2019 is het nieuwe beeldmerk wereldkundig gemaakt (de oranje letters NL met design-tulp) op basis van een uitgebreide positioneringsanalyse en -strategie die teruggaan tot de aanzet in het rapport Buijink van april 2017. Per 1 januari 2020 werken alle buitenlandse posten met de nieuwe brand manual. Achter het beeldmerk gaan de vele verhalen schuil die ons merk ‘laden’ en de kernwaarden “open, inventief en inclusief” handen en voeten geven. Naast overheden zijn ook de Topsectoren via VNO-NCW, de universiteiten via de VSNU, de provincies via het IPO en de gemeenten via de VNG in de gelegenheid gesteld de positionering, het merk en het materiaal te gebruiken, opdat het inderdaad een eenduidig, helder en krachtig verhaal is in het buitenland.

De organisatie is nu op orde, er is een toolkit en vele toepassingen en tijdens (digitale) handelsmissies, (digitale) evenementen en andere netwerkactiviteiten versterken we de herkenbaarheid van het merk. Natuurlijk heeft deze portefeuille ook sinds half maart er een dimensie bijgekregen en is het nu zaak ons enerzijds verdergaand online, digitaal en virtueel te laten zien en ons anderzijds voor te bereiden op de agenda na deze periode. Een eenduidige positionering is voor ons vestigingsklimaat belangrijker dan ooit.

Dankzij het meten op een beperkt aantal kritische prestatie-indicatoren bevorderen we de effectiviteit en het lerend vermogen. Het onderwerp zal dan ook permanent op de ISO-NLagenda staan.

OUR CURRENT PROGRAMS

Sustainable Pig Farming - China

Healthy Villages - Colombia

Coastal Protection - Vietnam

Waste to Wealth - India

Kentucky and Beyond- Kentucky (US)

From Burning to Buying - India

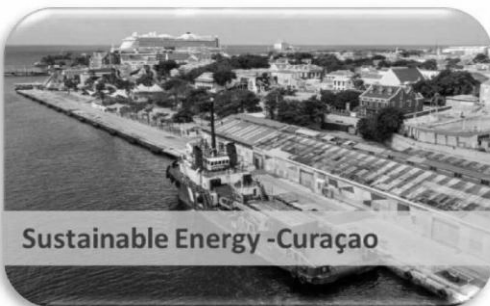

Partners for Primary Care - Kenya

AgriTech California – California (US)

CURRENT VIABLE IDEAS WE WORK ON

LIST OF OTHER IDEAS UNDER INVESTIGATION

Affordable Housing - Mozambique

Improving the agricultural water cycle - India

Water for Energy Lake Victoria - Kenya

Maritime Infra Choco - Colombia

Waste Management Maharashtra - India

Plastics/Waste Indonesia – Indonesië

Sustainable Land Conservation - Paraguay

Healthy Villages – Indonesië

Agrologistics - Zimbabwe

Dutch High Tech Demo Center Beijing - China

Port area development – Maleisië

Manilla Bay -Water/Delta - Filipijnen

Jakarta Bay-Water/Delta - Indonesië

Beirut Harbour Rebuild - Lebanon

GLOBAL CHALLENGES

DUTCH SOLUTIONS

For more information,
check NL-WORKS.NL

CONCEPT KALENDER GROTE DIGITALE MISSIES EN GROOTSCHALIGE EVENTS 2020-2021

Context:

De digitale, economische missies die door RVO worden georganiseerd en in onderstaand overzicht zijn opgenomen zijn niet *the only game in town*. Er worden door RVO's team IRIS innovatiemissies georganiseerd en er vinden sporadisch ook inkomende missies plaats. Ten slotte organiseren Trade & Innovate NL partners (regionale ontwikkelingsmaatschappijen) nog tientallen private missies op regionaal, stedelijk niveau.

NB: Dit betreft een conceptkalender, informatie is onder voorbehoud van wijzingen.

Maand	Markt	Thematiek	Niveau	Gewenste data	Steden/ regio's/events
OKTOBER	ASEAN-5	Virtuele missie gericht op agrifood, waste & circular solutions, water tech en LSH	R, Min IenW en MinLNV	12 oktober – 11 december	Singapore, Vietnam, Thailand, Maleisië en Indonesië
NOVEMBER	ITALIE	Virtuele missie circulaire economie: duurzame mode en textiel of watertechnologie	R	3-4 november	Rimini + Milaan
	MEXICO	Virtuele BDC-missie Tuinbouwsector	MinLNV	3-4-5 november	
	WEST-EUROPA	<u>Business Week</u> West-Europa / Nabije Markten	-	16-20 november	NL
	VS	Virtuele BDC-missie Energie Rotterdam-Houston	Burg. R'dam	16-18 november	Houston
	DUITSLAND	Virtuele missie gericht op mobiliteit, waterstof en smart industry	R	25-27 november	Nordrhein Westfalen
DECEMBER	MIDDEN-EN OOST-EUROPA	<u>Business Days</u> Midden en Oost-Europa gericht op smart industry, LSH, e-mobility, water en agrifood	-	8-11 december	NL

	FRANKRIJK	Virtuele missie gericht op OS 2024	R	9-11 december	Parijs
	POLEN	Virtuele missie gericht op offshore wind	R	10 en 11 december	Warschau
DECEMBER/ JANUARI	CHINA	Virtuele missie gericht op AgroLogistics en zero-waste/circular solutions	R	Missie week 3 of week 4 januari	Definitieve steden/regio focus wordt mid sept na afloop van 2 marktstudies vastgesteld
JANUARI 2021	BELGIE	AI-toepassingen (smart health, smart buildings, smart industry - autonome systemen)	R	januari	Brussel & Antwerpen
	GOLF	Gulf <u>Business Dialogue</u>	-	januari	NL
	OOST-AZIE	<u>Business Week</u> Oost-Azië (Japan/ Zuid-Korea en evt. Taiwan)	-	januari	NL
FEBRUARI	JAPAN	Virtuele missie gericht op digitalisering landbouw, industrie en diensten-sector. HighTech- NanoTech, Energy transitie, Agri-foodtech (vooral voedselproductie)	stasEZX	1 ^e week februari	Japan (Tokyo, Osaka)
	INDIA	Virtuele missie gericht op voedselverwerking (en food loss); hernieuwbare energie en water management.	R en ntb	2 ^e week februari	Mumbai en/of andere deelstaat Gujarat en/of andere stad Water: Kerala en/of Tamil Nadu
	MENA en GOLF-REGIO	Virtuele missie naar Golfregio (ieder geval de VAE en Qatar) gericht op water/energie/voedsel	R en ntb	week 3 of 4 februari	NL

MAART	LATAM	LATAM <u>Business Week</u>	-	maart	
	VS	Virtuele, multiregionale LSH-missie gericht op: - healthcare digitalization (incl. eHealth, tele-health); - Biopharma/personalized medicine; - toegankelijke medische technologieën voor duurzame gezondheid en zorg	ntb	<u>NTB</u>	
Q2 2021	VK	Virtuele missie gericht op max 2 sectoren, bijv. duurzame mobiliteit en de circulaire economie	ntb	NTB	London/Manchester
	ASEAN-5	Asean-5 <u>Business Week</u> OF Azië <u>Business Week</u> (Asean-5 plus Japan/ Zuid-Korea en evt. Taiwan)	-	NTB	NL
	AFRIKA	African <u>Business Days / Dialogue</u>	-	NTB	NL

1-10-2020	voorgenomen van sept. 2020 tot april 2021	IQ , World Horti Center, Dutch Greenhouse Delta, RVO , Min. BZ, RP , Certhon	EXPO2020 – Horticulture track (In voorafgaande periode zullen enkele gerelateerde missies worden georganiseerd)	GGG	Horticulture	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-10-2020	voorgenomen in okt. 2020	IQ; RP	Ontbijtsessies met ondernemers over internationalisering. Op nader te bepalen onderwerpen.	Nederland	Trade	Voorgenomen		Evenement
1-10-2020	voorgenomen in okt. 2020	Go4export; WTC	Bezoek Bundesland Saxony	Duitsland	HTSM; Nanotechnology	Voorgenomen		Evenement
1-10-2020	voorgenomen in okt. 2020	Oost NL	webinar / online forum waterstof	China	Waterstof	Voorgenomen		Webinar
1-10-2020	1-10-2020	Go4export	Smaken verschillen in Duitsland - Bitterbal of Kuchen	Duitsland	Trade	Definitief		Webinar
1-10-2020	voorgenomen in okt. 2020	IQ	Presentatie international business models	Nederland	Hightech	Voorgenomen		Webinar
1-10-2020	voorgenomen in okt. 2020	IQ; RVO ; posten	Presentatie marktsan Deep Energy Retrofitting Boston	VS	Cleantech	Voorgenomen		Webinar
6-10-2020	8-10-2020	IQ; RVO ; posten; HSD; Gemeente Den Haag	Online IT-sa deelname	Duitsland	Cyber	Voorgenomen		Beursbezoek
9-10-2020	19-11-2020	RVO ; posten	Digitale cleantech scale-up Innovatiemissie naar Boston	VS	Cleantech; Scale-ups	Definitief	Cleantech scale up missie Boston	Digitale missie
12-10-2020	23-10-2020	RVO ; posten; BP	Virtuele innovatiemissie waterstof Japan en Zuid-Korea	Japan; Zuid-Korea	Waterstof; Smart Cities	Definitief	Innovatiemissie Zuid korea japan	Digitale missie
13-10-2020	16-10-2020	RVO ; Topsector Agrifood; Topsector Tuinbouw en uitgangsmaterialen	Digitale <i>innovatiemissie</i> klimaatslimme en duurzame landbouw	Zuid-Afrika	Agrofood	Definitief	Agrifood innovatiemissie	Digitale missie
13-10-2020	13-10-2020	BOM ; posten	Webinar agritech ecosysteem Isreal, precision farming en eiwittransitie	Isreal	Agrotech	Definitief	Webinar agritech Isreal	Webinar
14-10-2020	14-10-2020	BOM; RVO ; Provincie Noord-Brabant; KNM innovation; Kurtz; posten	Online Ondernemersevent Hightech Industrie Israël	Israel	High-Tech; Agrotech	Definitief	Ondernemersreis Isreal	Evenement
14-10-2020	14-10-2020	LIOF ; Agropole; CLIB	Online event biocircular economy in the Euregion	Overig	Circulaire economie	Definitief	Biocircular Economy Euregion	Evenement
15-10-2020	16-10-2020	RVO ; CES	CES Unveiled	Overig	High-tech; Smart Cities; Start-ups	Definitief		Evenement
15-10-2020	15-10-2020	RVO ; Foodvalley; Go4export	Webinars over internationale kansen voor toekomstige voedselsystemen	Australië; India; Duitsland; Denemarken; Kenia; Zuid-Afrika	Agrofood	Definitief	Webinar voedselsystemen	Webinar
15-10-2020	11-12-2020	RVO	Digitale missie gericht op agrifood, waste & circular solutions, water tech	Singapore; Vietnam; Thailand; Maleisië; Indonesië	Agrofood; Agrotech; Waste	Voorgenomen		Digitale missie
17-10-2020	25-10-2020	AT&I	Dutch Design Week -invulling ntb	Nederland	Design	Voorgenomen		Evenement
17-10-2020	25-10-2020	BP; BOM ; IU/e	Dutch Design Week	Nederland	Health; LSH	Voorgenomen		Evenement
20-10-2020	20-10-2020	LIOF ; Euregio partners; VOKA; KvK Belgisch Limburg; IHK Aachen	Evenement Zaken doen in de VS	VS	Trade	Definitief	Zaken doen in de VS	Evenement
22-10-2020	29-3-2021	RVO ; EEN; Task Force Healthcare	MEDICA2020, online matchmaking, Nederlandse Paviljoen tijdens digitale beurs MEDICA	Duitsland	Health	Definitief		Digitale missie
22-10-2020	5-11-2020	IQ; RVO ; FME; NLIB	Online handelsmissie duurzame bouw - cleantech	Denemarken; Zweden	Cleantech	Definitief		Digitale missie
22-10-2020	of 26/10/2020	Oost NL ; WTC Arnhem-Nijmegen; Leiden Asia Centre	THE CHINA CHALLENGE - impact gepolitiseerde zakenklimaat op Nederlandse bedrijven die zakendoen in China (fysieke bijeenkomst)	China	Trade	Voorgenomen		Evenement

26-10-2020	of 22/10/2020	Oost NL ; WTC Arnhem-Nijmegen; Leiden Asia Centre	THE CHINA CHALLENGE - impact gepolitiseerde zakenklimaat op Nederlandse bedrijven die zakendoen in China (fysieke bijeenkomst)	China	Trade	Voorgenomen		Evenement
26-10-2020	26-10-2020	RVO ; APPM; posten	Inspiratiewebinar e-mobility Verenigd Koninkrijk	VK	Future Mobility; Green Mobility; Automotive	Definitief	Inspiratie e-mobility VK	Webinar
26-10-2020	30-10-2020	Oost NL ; RVO ; BOM	Innovatierels Foodtech Zuid-Duitsland	Duitsland	Agrotech	Voorgenomen		Uitgaande missie
26-10-2020	30-10-2020	RVO ; NTIO; NWO	Fotonica Innovatiemissie naar Taiwan	Taiwan	Fotonica	Definitief	Fotonica missie Taiwan	Uitgaande missie
26-10-2020	27-10-2020	BOM ; LIOF ; Oost NL ; Landbouwrapad; PNB	Verkenningssmissie agritech	Duitsland	Agrotech	Voorgenomen		Uitgaande missie
27-10-2020	29-10-2020	IQ	ENLIT Milano (Digitaal)	Italië	Future Energy	Voorgenomen		Evenement
28-10-2020	28-10-2020	Oost NL	Vervolg op Zaken doen met de burens - verdieping Duitsland	Duitsland	Trade	Voorgenomen		Webinar
28-10-2020	30-10-2020	BOM ; LIOF ; Topsector Agrofood	Verkenningssmissie Zuid Duitsland - agrofood	Duitsland	Agrofood; Agrotech	Voorgenomen		Uitgaande missie
29-10-2020	29-10-2020	Oost NL ; BP ; RP ; RVO	Sino-Dutch Hydrogen Forum	China	Waterstof	Definitief		Webinar
1-11-2020	voorgenomen in eerste week nov. 2020	Oost NL ; Kennispoort Zwolle	Kansen in agro-food-tech in Kenia en Zuid-Afrika	Kenia; Zuid-Afrika	Agrofood; Agrotech	Voorgenomen		Webinar
1-11-2020	voorgenomen in nov. 2020	BP	Formnext beurs	Duitsland	Additive manufacturing	Voorgenomen		Beursbezoek
1-11-2020	voorgenomen in nov. 2020	RVO ; TINL ; Oost NL	NRW handels / innovatiemissie, HTSM	Duitsland	HTSM	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-11-2020	voorgenomen in nov. 2020	Oost NL ; BOM ; LIOF ; NBSO Stuttgart	E-Health webinar nr 3 Marktintroductie, HTSM - E Health	Duitsland	HTSM; Health	Voorgenomen		Webinar
1-11-2020	voorgenomen in nov. 2020	RP	Bezoek Shenzhen	China	Trade	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-11-2020	voorgenomen in nov. 2020	RVO ; Oost NL	Business week Noord-Amerika, LSH	Noord-Amerika	LSH; Trade	Definitief		Evenement
1-11-2020	voorgenomen in nov. 2020	IQ ; TINL	Smart City Business Forum	Internationaal	Smart Cities	Voorgenomen		Webinar
1-11-2020	voorgenomen in nov. 2020	IQ ; RVO ; NL Office Taipei; HSD; ITRI	Webinar series Taiwan	Taiwan	Cyber	Voorgenomen		Webinar
1-11-2020	voorgenomen in nov. 2020	IQ ; RVO ; posten; FME; NLIB; Cirkelstad	Infosessie duurzame/circulaire bouw	Duitsland	Cleantech	Voorgenomen		Webinar
1-11-2020	1-11-2020	IQ	Handelsmissie Zuid-Holland, op het gebied van agrofood en watermanagement	China	Agrofood; Water	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-11-2020	1-11-2020	IQ ; Cleantech Scandinavia	Inkomende delegatie uit Nordics bij Cleantech Summit	Scandinavië	Cleantech	Voorgenomen		Inkomende missie
3-11-2020	3-11-2020	RVO ; AT&I ; posten; Min. BZ	Digitale handelsmissie Italië duurzame mode	Italië	Duurzame mode	Definitief	https://www.rvo.nl/actueel/eve	Digitale missie
4-11-2020	5-11-2020	Oost NL ; TINL ; VMO; Metaalunie	Beursdeelname en tweedaagse reis bezoekers aan FMB Bad Salzungen	Duitsland	Trade	Definitief		Uitgaande missie
5-11-2020	5-11-2020	Go4export	Convenience in Duitsland - met gemak naar Duitsland	Duitsland	Trade	Definitief		Webinar
9-11-2020	13-11-2020	Oost NL ; KP Zwolle; WUR; Foodvalley	Handelsmissie AgriTech naar Japan	Japan	Agritech	Voorgenomen	Missie agritech Japan	Uitgaande missie
10-11-2020	10-11-2020	Oost NL ; KP Zwolle; NBCC; UK trade office; Ik ben Drents ondernemer	Virtuele handelsmissie: REAP conference	VK	Agritech	Definitief	Handelsmissie REAP conference	Digitale missie
12-11-2020	22-12-2020	BOM ; TINL	Corona International Rebuild programma - 4e editie	Overig	Trade	Definitief	Corona International Rebuild Pro	Programma
16-11-2020	18-11-2020	RVO	Digitale BDC-Energie-missie Rotterdam-Houston	VS	Future Energy	Voorgenomen		Digitale missie
16-11-2020	19-11-2020	RVO ; Min. BZ; Min. BZK	International Smart Cities Online Innovation Mission	Overig	Smart Cities; Future Mobility	Definitief	International Smart Cities Mission	Digitale missie

17-11-2020	18-11-2020	RVO	Business week nabije markten	Duitsland; België; VK; Frankrijk	Future Energy; Energietransitie; Future Mobility; Agrofood	Voorgenomen	Evenement <u>Business Week nabije markten</u>	
17-11-2020	18-11-2020	Utrecht; AT&I; BP; IQ; RP	Smart City Expo	Spanje	Smart Cities	Definitief	<u>Smart City Expo</u>	Digitale missie
17-11-2020	19-11-2020	RVO	Smart cities connect, IT & Technology	VS	Smart Cities; IT-	Voorgenomen		Uitgaande missie
17-11-2020	20-11-2020	BP; RVO	Business event SC NL-Nordics	Scandinavie	Smart Cities	Voorgenomen		Inkomende missie
17-11-2020	20-11-2020	BOM; Oost NL; LIOF; Landbouwrapad; PNB	EuroTier International Trade Fair	Duitsland	Trade	Voorgenomen		Beursbezoek
23-11-2020	26-11-2020	BP	Digitale Duits-Nederlandse handelsweek	Duitsland	Trade	Voorgenomen	<u>Digitale Duits Nederlandse handelsweek</u>	Evenement
26-11-2020	26-11-2020	RVO	Economische missie NRW (publiek-private samenwerkingsthema's energie, mobiliteit en smart industry)	Duitsland	Waterstof; Future Mobility	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-12-2020	voorgenomen in dec. 2020	IQ; FME; posten; KplusV	Factfinding missie duurzame/circulaire bouw	Duitsland	Cleantech	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-12-2020	1-12-2020	RP; Gemeente Rotterdam; Havenbedrijf	Maritiem + sectoren nog niet vastgesteld	India	Maritiem	Voorgenomen		Uitgaande missie
7-12-2020	8-12-2020	Go4export; WTC Twente	MedFIT Lille	Frankrijk	Health	Voorgenomen	<u>MedFIT Lille</u>	Beursbezoek
1-1-2021	1-12-2021	IQ	All-female missie	Overig	Overig-	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-1-2021	1-12-2021	IQ; Cleantech Scandinavia; posten	Missie Boston – Idee is focus op sustainable retrofitting urban environment	VS	Cleantech	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-1-2021	1-1-2021	IQ; Flanders Make	Missie Flanders Make - SMITZ	Belgie	High-Tech	Voorgenomen		Uitgaande missie
4-2-2021	voorgenomen in feb. 2021	IQ; RVO; posten; Cleantech Scandinavia	Mission to Boston - Deep Energy Retrofitting (Built Environment)	VS	Cleantech	Voorgenomen		Uitgaande missie
23-3-2021	25-3-2021	AT&I	Global Food Summit	Duitsland	Agrofood	Voorgenomen		Uitgaande missie
12-4-2021	12-4-2021	IQ; FME	Hannover Messe	Duitsland	High-Tech	Voorgenomen		Uitgaande missie
20-4-2021	23-4-2021	IQ; FME; RVO	Bezoek/Missie Nordbygg Stockholm	Zweden	Cleantech	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-5-2021	voorgenomen in mei 2021		Digital Euregio Summit	Duitsland	Digitalisering	Voorgenomen		
4-5-2021	7-5-2021	LIOF	Transport Logistic in München	Duitsland	Future Mobility; Logistics	Voorgenomen	<u>Transport Logistics Munchen</u>	Uitgaande missie
1-10-2021	voorgenomen in okt. 2021	IQ; tbd	Missie Baltics	Baltics	High-Tech	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-1-2022	fictieve datum (plan in 2020)	IQ; Greentown Labs	BOSTERDAM Cleantech Link	VS	Cleantech; Smart Cities; Future Mobility; Maritiem; Offshore	Voorgenomen		Evenement
1-1-2022	fictieve datum (plan in 2020)	IQ; HHWE	PIB Offshore	VS	Offshore	Voorgenomen		Evenement
1-1-2022	fictieve datum (plan in 2020)	AT&I; post Toronto	Event Waterfront Toronto & Marineterrein focused on trade development for urban cooling technologies	Canada	Urban cooling	Voorgenomen		Evenement
1-1-2022	fictieve datum (plan in 2020)	RP	Handelsmissie naar Shenzhen	China	Future Energy; Future Mobility; LSH	Voorgenomen		Uitgaande missie
1-1-2022	fictieve datum (plan in 2020)	AT&I; NLIB; NICCT	Ronde tafel bijeenkomst Zakendoen in India	India	Trade	Voorgenomen		Evenement
1-1-2022	fictieve datum (plan in 2020)	AT&I; posten	Online seminar circulaire mode Italie/Milaan	Italië	Circulair Fashion	Voorgenomen		Webinar
1-1-2022	fictieve datum (plan in 2020)	AT&I	Science Week Food	Overig	Agrofood; Agrotech	Voorgenomen		Evenement

1-1-2022	fictieve datum (plan in 2020)	AT&I	Globaliser LSH bedrijven	Overig	LSH	Voorgenomen		Evenement
1-1-2022	fictieve datum (plan in 2020)	AT&I	Event ntb met Marineterrein & Solar Impulse Foundation	Overig	Overig-	Voorgenomen		Evenement

VOORSTEL: HERVORMING INTERNATIONAAL STRATEGISCH OVERLEG

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Ministerie van Economische Zaken
VNO-NCW, MKB-Nederland

INTERNATIONAAL STRATEGISCH OVERLEG (ISO-NL)

01

Hoog strategisch adviesorgaan richting het kabinet dat zich op uitsluitend strategisch niveau richt op het vergroten van het Nederlandse internationale verdienvermogen en het versterken van de internationale concurrentiepositie. Ministers op uitnodiging.

Wie: **5.1.2e** VNO-NCW, **5.1.2e** MKB-NL, **5.1.2e** EZK, Portefeuillehouder Regio & Kennis, **5.1.2e** ISO, ISO **5.1.2e** en wisselspelers.

ISO-NL-COMMISSIE

02

De ISO-Commissie speelt een sleutelrol binnen de ISO: bewaakt de strategische discussie en belegt strategische beleidsvoorbereiding en overziet de operationele uitvoering en voorbereiding d.m.v. werkgroepen.

Wie: **5.1.2e** EZK, **5.1.2e** VNO-NCW, **5.1.2e** ISO en ISO-**5.1.2e**

STUURGROEP INTERNATIONAAL ONDERNEMEN

03

De stuurgroep heeft een uitvoerende- en signalerende functie in het kader van de ISO-adviezen, voorbespreking adviezen uit ISO-werkgroepen en coördineert de verschillende werkgroepen op Buijink-thema's die aangevuld kunnen worden met additionele werkgroepen indien wenselijk. Deelnemers op MT-niveau.

Wie publiek: BZ, EZK, RVO/TINL, NLWorks, KvK, **5.1.2e** EZK, Invest International, ISO-**5.1.2e** en wisselspelers.

Wie privaat: VNO-NCW, MKB-NL, FME, Evofenedex, Metaalunie en NLiB.

WERKGROEPEN

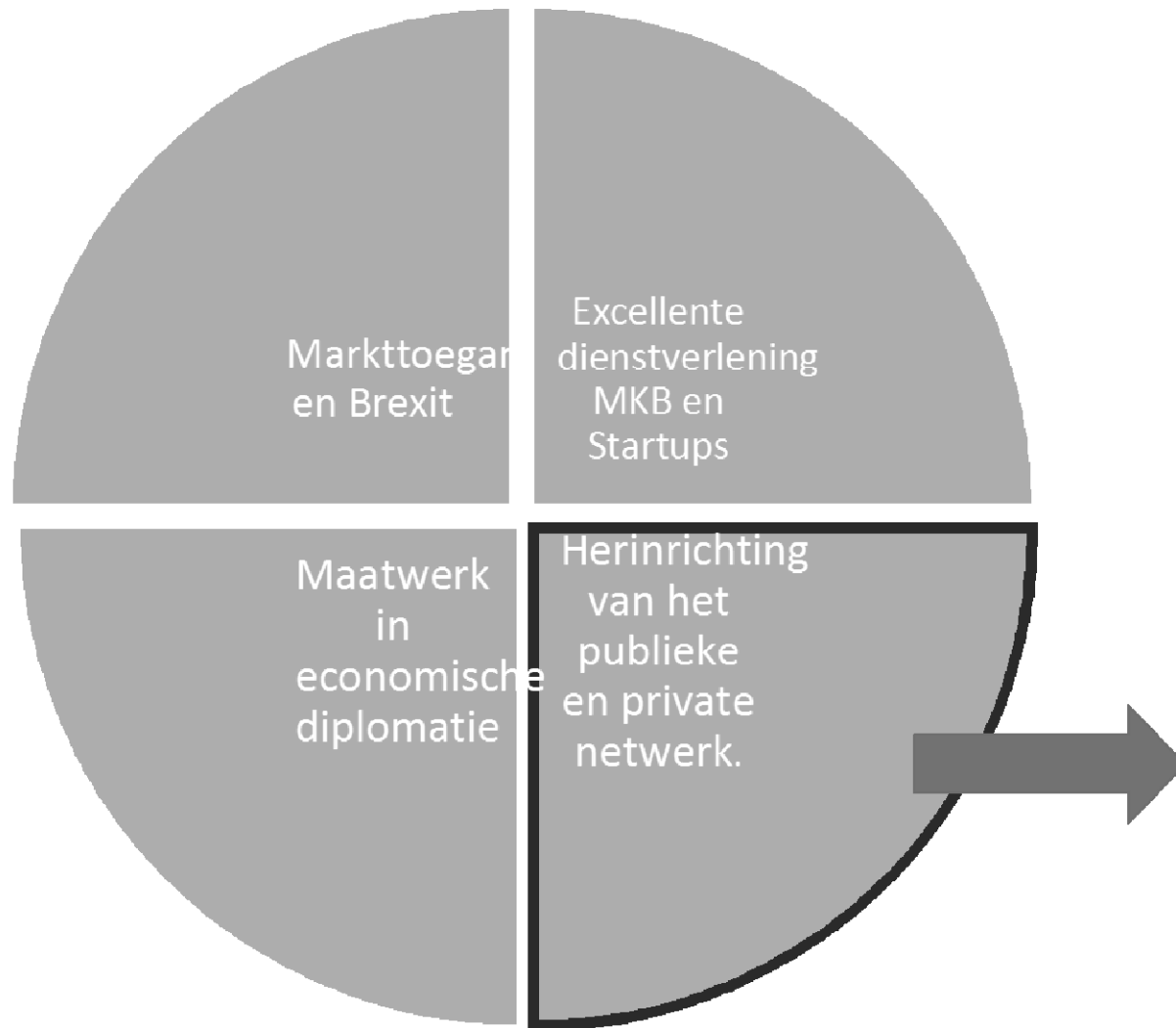
04

Binnen het huidige ecosysteem worden verschillende werkgroepen opgesteld om de executiekracht van het internationaal strategisch overleg te borgen en te vergroten. De werkgroep wordt aangestuurd door de stuurgroep internationaal ondernemen.

- Werkgroep NLiB, Trade & Innovate en NLWorks;
- Werkgroep Meerjarig Programmeren;
- Werkgroep Branding;
- Werkgroep internationale financiering;
- Werkgroep **5.1.2e** **5.1.2e** (t.b.d.).

Mandaat Internationaal Strategisch Overleg – ISO NL

Actielijnen Handelsagenda BHOS

- Handelsagenda bij de nota Investeren in Perspectief (2018)
- Kamerbrief Internationaal Strategisch overleg (2018)
- Kamerbrief Publiek-private samenwerking (2018)
- Handelsagenda – één jaar onderweg (2019)

* Plus de industriële clusters, belangenorganisaties, bilaterale handelskamers, kennisinstututen en het Nederlandse bedrijfsleven

** Plus de stedelijke-, regionale- en nationale overheid

Mandaat

Het Internationaal Strategisch Overleg (*ISO NL*) is de opvolger van de in 2004 opgerichte publiek-private Dutch Trade & Investment Board (DTIB) en is in december 2018 van start gegaan.

Het ISO NL:

- Biedt strategisch, publiek-privaat **advies** op het gebied van Nederlandse **handels- en investeringsbevordering** – *klankbord van kabinet*
- Adviseren en monitoren van de **publiek-private internationaliseringsstrategieën** op 10 strategische markten: Golf regio, Duitsland, Verenigde Staten, ASEAN-5, Frankrijk, India, Japan, Brazilië, Zuid-Korea en China.
- Is samenwerkingspartner van het publiek-private internationale economische netwerk bestaande uit **NLinBusiness, Trade & Innovate NL** en **NLWorks**.

8 portefeuilles

- Vestigingsklimaat – 5.1.2e
- Kennis en Talent – 5.1.2e (*VSNU*)
- Financiering – 5.1.2e (*Rabobank*)
- Branding & Promotie – 5.1.2e (*Arcadis*)
- Topsectoren internationaal – 5.1.2e
- MKB internationaal – 5.1.2e
- Regionale internationalisering – 5.1.2e
- Startups en scale-ups – 5.1.2e 5.1.2e

Link met Actieagenda

- (Van belang als je dan meteen een relatie kan benoemen tussen ISO en Actie Agenda / kort benoemen (@5.1.2e) → obv afstemming MTDIO

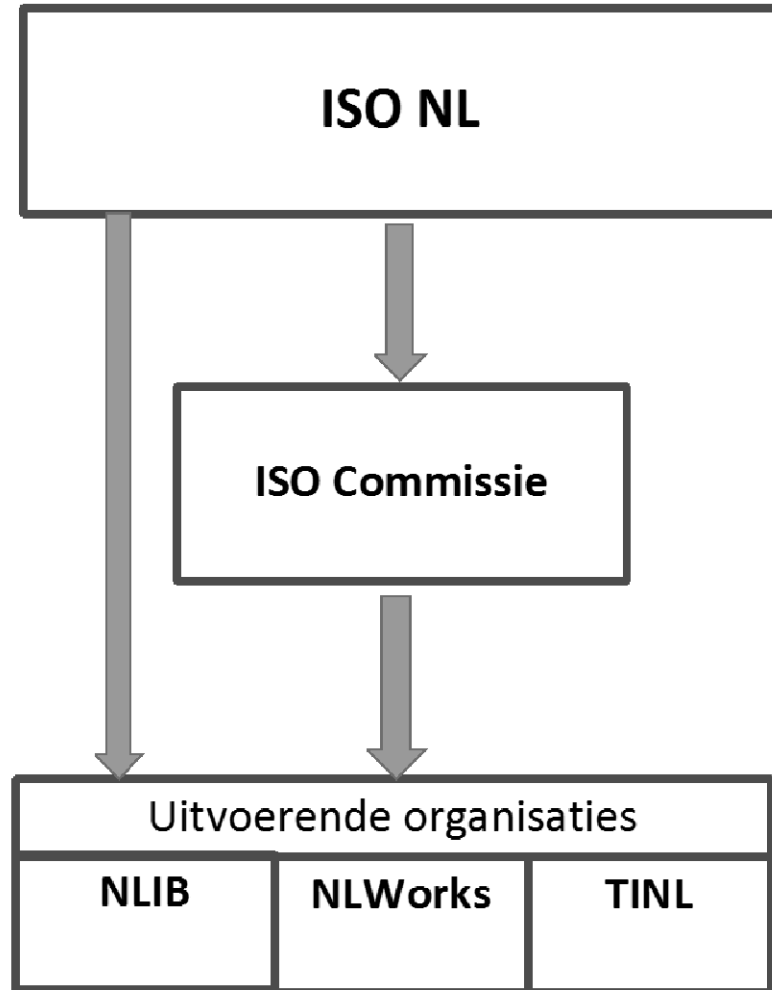
Waar is verbetering mogelijk?

Ecosysteem voor internationale handels- 15 en innovatiebevordering Twynstra Gudde

Aanbeveling 3) *Geen sturing op de samenhang en de onderlinge samenwerking*

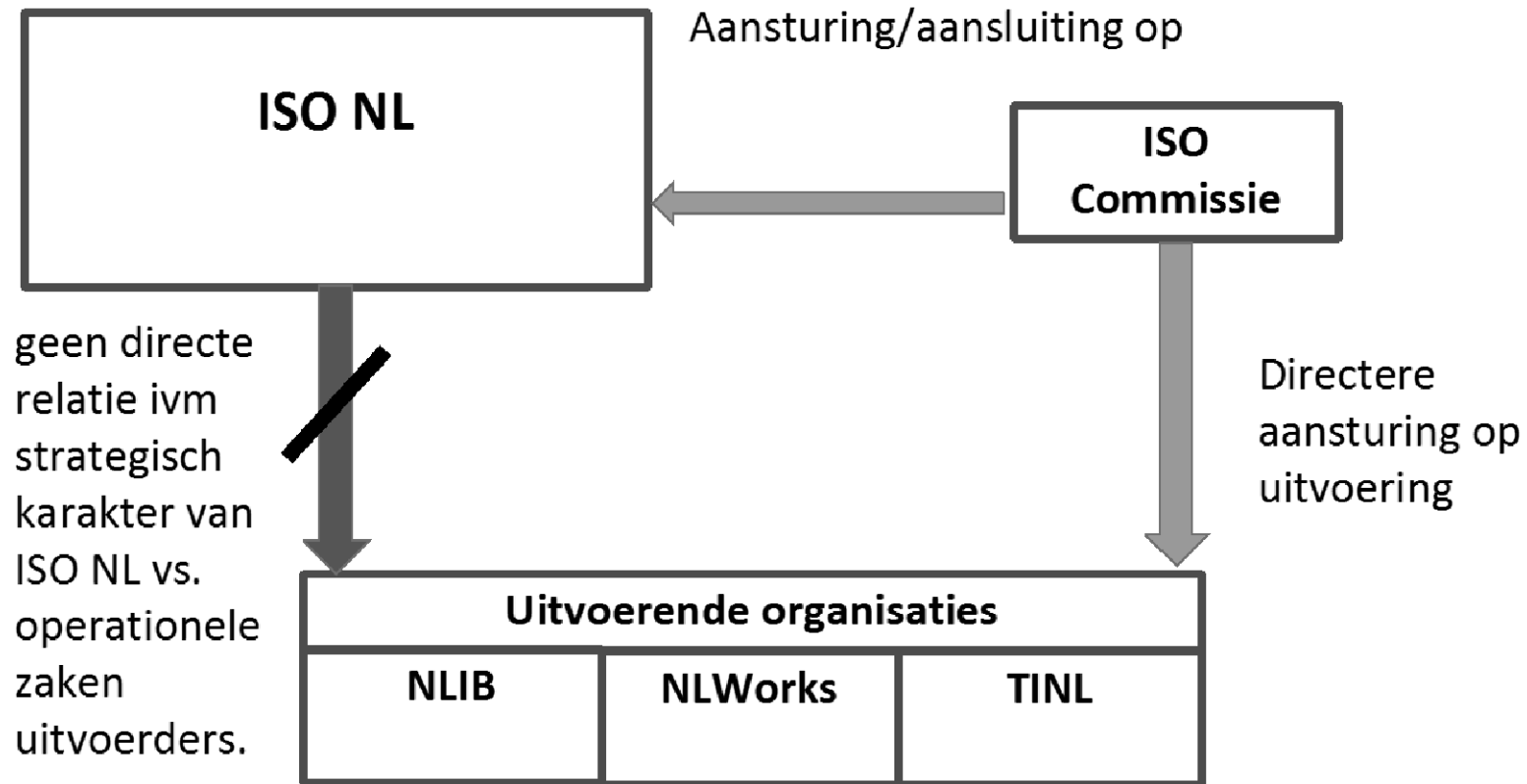
- In veel interviews is de governance als aandachtspunt benoemd. Meer concreet: sturing op de samenhang en samenwerking binnen het ecosysteem wordt gemist.
- Hierbij wordt de rol van ISO genoemd; deze zou volgens sommigen groter mogen zijn.
- Daarbij is benadrukt dat het niet gaat om het aanbrengen van hiërarchie, maar om regie en coördinatie.
- ISO NL zelf ziet voor zichzelf overwegend een inhoudelijke rol; ISO Cie één als bruggenbouwer.
- Punten die ook verschillende keren zijn benoemd, en die raken aan de governance:
 - Voorzitter ISO NL: deze zou meer tijd moeten hebben om regierol ook echt te *kunnen* invullen
 - Rol secretariaat ISOCie: nu te versnipperd en vertaling van strategie naar operatie kan beter
 - Betrokkenheid EZK wordt gemist
 - Ook hier wordt de definitiekwestie van het ecosysteem zichtbaar: bestaat het systeem uit drie, vijf of meer spelers? Dat is van belang om te kunnen bepalen welke spelers op welke wijze met elkaar samenwerken en hoe de governance daarop is.

Scenario 1 – Huidige situatie zoals door diverse stakeholders verondersteld o.b.v. Buijink

Toevoegen principes-
uitgangspunten Buijink
waarop ecosysteem is
gebaseerd

Scenario 2 – Geen directe lijn tussen ISO NL en uitvoerende partijen. Sterke sturing vanuit ISO C

Scenario 3 – xxxxx